

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

Людмила Кондратова

МИСТЕЦТВО
Конспекти уроків

9 клас

Посібник для вчителя
До підручника Л.Г. Кондратової

НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
ТЕРНОПІЛЬ

ВСТУП

Методичний посібник розраховано для вчителів інтегрованого курсу «Мистецтво», що викладають предмет у 9 класі загальноосвітньої школи. До змісту посібника входять: витяг із оновленої програми, методичні рекомендації для вчителя, календарно-тематичні та поурочні плани, тексти і нотні записи пісень, що вивчаються протягом навчального року, а також електронні додатки, що містять: ілюстративний матеріал до уроків (ілюстрації, фото, малюнки, презентації), музичні твори для сприймання та фонограми пісень для виконання, відеоматеріали (ролики, відеофільми, відеоуривки фільмів тощо).

Запропоноване видання розроблено відповідно до вимог оновленої програми «Мистецтво» для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (автори: Масол Л.М., Коваленко О.Я.; Сотська Г.І.; Кузьменко Г.В.; Марчук Ж.С.; Константинова О.В.; Паньків Л.І.; Гринчук І.П.; Новикова Н.В.; Овіннікова Н.І.) (2012 р.) та вимогами Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2017 р.).

Мистецька освіта перебуває на порозі реформування і оновлення. Згідно проекту нового базового закону «Про освіту» (№ 3491-д від 04. 04. 2016), концепції Нової української школи, в цей час проходить упровадження нового змісту освіти, який заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.

ВИТЯГ ІЗ ОНОВЛЕНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ

Зміст навчання предмету «Мистецтво» в загальноосвітній школі спрямований на розвиток емоційно-почуттєвої сфери учнів, формування їх художньо-образного, асоціативного, критичного мислення; створення сприятливих умов для продукування креативних ідей, реалізацію власних творчих потреб у художній діяльності та пізнанні, засвоєння образного змісту творів мистецтва, що відкриває широкі можливості ефективного впливу на формування патріотизму, моралі й інших загальнолюдських цінностей у школярів.

Ураховуючи спрямування навчання на засадах «педагогіки партнерства», в основі якої спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками та компетентнісний підхід у навчанні, слід говорити про потребу розбудови нового освітнього середовища. Таке інформаційно-освітнє середовище, що діє на основі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, електронного навчання, надає можливість вивчати мистецтво у школі за електронними підручниками, посібниками, зошитами, використовувати інформаційно-цифрові та мультимедійні технології і новітні досягнення техніки для здійснення мистецьких проєктів, віртуальних подорожей до концертних залів і музеїв в процесі користування електронними платформами, мистецькими сайтами тощо. Це значно підвищить ефективність роботи педагога й управління освітнім мистецьким процесом і водночас уможливуватиме індивідуальний підхід до навчання та творчий індивідуальний розвиток кожної особистості учня в сфері мистецтва.

Опанування учнями мистецтва в основній школі ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного й інтегративного підходів.

Компетентнісний підхід сприяє формуванню предметних, міжпредметних і ключових компетентностей.

Особистісно зорієнтований підхід забезпечує розвиток в учнів індивідуальних художніх здібностей (музичних, образотворчих та ін.), творчого потенціалу.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток художніх умінь і здатності застосовувати їх у навчальній та соціокультурній практиці.

Інтегративний підхід виражається в акцентуванні взаємодії різних видів мистецтва в рамках освітньої галузі та пошуку міжпредметних зв'язків із предметами інших освітніх галузей, інтеграції шкільного навчання мистецтв із соціокультурним середовищем.

Предметна мистецька компетентність (музична, образотворча, хореографічна, театральна, екранна) — це здатність до пізнавальної і практичної діяльності у певному виді мистецтва. Вона формується у процесі опанування учнями системи знань та уявлень у сфері певного виду мистецтва (знаннєвий компонент), набуття ними художньо-творчого досвіду з мистецтва (діяльнісний компонент), виховання ціннісних орієнтацій щодо мистецтва та мистецької діяльності (ціннісний компонент).

Під час опанування учнями різних видів мистецтва формуються міжпредметні естетичні компетентності — здатність учня орієнтуватися в естетичних нормах різних сфер соціуму відповідно до сформованих естетичних ідеалів і цінностей, системи інтегрованих мистецьких знань і досвіду.

Серед компонентів компетентностей — *знаннєвий, діяльнісний, ціннісний*, — відповідно до яких згруповано розділ програми «Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів».

Важливого значення під час вивчення мистецтва набуває інтеграційний підхід. З метою інтеграції навчальних предметів і предметних циклів, формування ключових і міжпредметних компетентностей

у змісті мистецької освіти з'являються *наскрізні змістові лінії* – соціально значущі надпредметні теми, які сприятимуть формуванню в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвиватимуть здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізними змістовими лініями в 9 класі визначено наступні: «*Екологічна безпека та сталий розвиток*», «*Громадянська відповідальність*», «*Здоров'я і безпека*», «*Підприємливість та фінансова грамотність*».

Наскрізна змістова лінія «*Екологічна безпека й сталий розвиток*» націлена на формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Реалізація змістової лінії «*Екологічна безпека та сталий розвиток*» здійснюється на основі творів мистецтва та художньо-творчої діяльності у процесі виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до природи; усвідомлення себе частиною світу, в якому все взаємопов'язане; виробленню в школярів екологічно-моральної поведінки та пошуку шляхів вирішення екологічних проблем; розуміння єдності національно-регіональних цінностей і глобальних людських пріоритетів.

Наскрізна змістова лінія «*Громадянська відповідальність*» спрямована на виховання відповідального громадянина своєї держави. Вагомою її складовою є формування в учнів культурної самосвідомості – здатності розуміти роль культури у становленні способу мислення і поведінки людей, шанобливого, толерантного ставлення до культурних надбань свого народу, країни, світу; усвідомлення власної значущості і відповідальності щодо причетності до свого народу. Це здійснюється під час опанування учнями досягнень українського мистецтва, зокрема в контексті світової мистецької спадщини.

Наскрізна змістова лінія «*Здоров'я і безпека*» націлена на формування духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінного члена суспільства, який здатний дотримуватися здорового способу життя і формувати безпечне життєве середовище. Її реалізація засобами мистецтва сприятиме розвитку емоційного інтелекту, гармонізації інтелектуальної та емоційної сфер особистості. Це відбувається у процесі усвідомлення учнями впливу мистецтва на емоційну сферу людини, зокрема через емоційно-образне пізнання навколишнього світу на основі синтезу різних видів мистецтва; ознайомлення з елементами арттерапії, які сприятимуть збагаченню емоційно-почуттєвої сфери школярів, зниженню кількості захворювань та поведінкових ризиків, що становлять небезпеку для їхнього здоров'я.

Наскрізна змістова лінія «*Підприємливість і фінансова грамотність*» націлена на формування проактивної особистості, яка вміє планувати й досягати поставлених цілей, розвиває свої лідерські якості тощо. Вона реалізується у процесі формування в учнів умінь реально визначати свої сильні й слабкі сторони; мотивації учнів до виявлення творчих ініціатив і сприяння їх реалізації, зокрема через втілення їх у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній).

Учні 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, відповідно до навчальної програми, продовжать опановувати особливості стилів і напрямів мистецтва.

Розділ I «Стилі та напрями мистецтва (продовження)» присвячений ознайомленню із напрямками імпресіонізм і постімпресіонізм, стилем модернізм, низкою напрямів та течій модернізму та постмодернізму.

Очікувані результати навчання проявляються через знаннєвий, діяльнісний, ціннісний компоненти мистецької освіти.

Знаннєвий компонент демонструє розуміння особливості стилів і напрямів мистецтва (імпресіонізм та постімпресіонізм, різновиди модернізму і постмодернізму); знання спадщини видатних діячів вітчизняного мистецтва.

Діяльнісний компонент формується в процесі створення живописних, графічних та декоративних композицій у різних стилях і напрямках та через застосування знань про стилі та напрями мистецтва для самореалізації, а також в процесі планування і виконання проєктів у процесі художньо-творчої і соціокультурної діяльності

Ціннісний компонент отримує розвитку під час *інтерпретації й порівняння творів* мистецтва різних стилів і напрямів; *оцінювання творів* видатних діячів мистецтва України й світу; *усвідомлення* ролі людини у створенні історичної і культурної спадщини України та світу, *усвідомлення* значення загальнолюдських, естетичних і художніх цінностей, транслятором яких є мистецтво різних регіонів світу.

Розділ II «Екранні мистецтва. Форми поширення мистецтва» знайомить учнів з екранними видами мистецтва та формами збереження та поширення мистецької спадщини.

Знаннєвий компонент передбачає *отримання знань* про види екранних мистецтв, жанри кіномистецтва; *ознайомлення* з найвідомішими музеями й художніми галереями рідного краю, України, світу; *розуміння* форми збереження культурної спадщини, ролі музеїв та медіа у поширенні мистецтва та значущості мистецтва в діалозі культур.

Діяльнісний компонент формується в процесі *класифікації* творів мистецтва різних видів, жанрів, стилів і напрямів; *аналізу* й критичного *оцінювання* сучасних явищ культури, зокрема телебачення і реклами, *умінь* створювати ескізи рекламної продукції вітчизняного виробництва, *використовувати* комп'ютерні технології, зокрема ресурси Інтернету, для віртуальних екскурсій музеями України та світу, для виконання проектів та *застосовуванні* набутих художніх знань і вмінь для саморозвитку, естетизації середовища.

Ціннісний компонент дістає вираження через *висловлювання й обґрунтування* суджень щодо збереження мистецтва України та світу; *усвідомлення* значення загальнолюдських, естетичних та художніх цінностей, транслятором яких є мистецтво різних регіонів світу; *усвідомлення* необхідності збереження художнього надбання людства та української культурної ідентичності, виявленні шани до мистецького надбання українського народу і гордості за нього.

Вчителю слід звернути особливу увагу на *добір творів мистецтва для уроків в 9 класі*.

Педагог має право на творче ставлення до змісту і технологій навчання, поурочного розподілу навчального художнього матеріалу та опору на варіативність художнього змісту. Тому може обирати мистецькі твори для сприймання та виконання, орієнтуючись на навчальну тематику та критерій їх високої художньої якості, цікавість для учнів і відповідність їх віку.

Для реалізації *змісту I розділу* необхідно обирати твори, що репрезентують найхарактерніші ознаки стилю чи напрямку кінця ХІХ – поч. ХХІ ст., що вивчається; для реалізації *змісту II розділу* — відомі широкому загалу екранні твори (зі змістом, дозволеним для дітей даної вікової категорії) та явища соціуму, що сприяють збереженню та поширенню мистецької спадщини.

Вчитель самостійно визначає художньо-практичні й інші види завдань для учнів, враховуючи програмні вимоги, мету уроку, дбаючи про цілісну драматургію уроку.

Провідні види діяльності на уроці:

- пізнання мистецтва через сприймання, інтерпретацію і оцінювання художніх творів з акцентом на культурологічний контекст;
- творче самовираження учня, що реалізується у процесі виконанні різноманітних завдань і мистецьких проектів (індивідуальних, колективних) відповідно до потреб учнів у співі, малюванні, конструюванні, відеозйомці тощо, що сприятиме активному формуванню компетентностей, визначених навчальною програмою.

Структурування змісту навчального матеріалу в межах теми розділу. Вчитель **самостійно** визначає обсяг годин на вивчення окремої теми навчальної програми, за необхідності **має право** змінювати порядок вивчення тем у межах навчального року.

Інформації для засвоєння навчальних тем має бути небагато, без нагромадження історичних контекстів епохи, переліку імен митців, творів. Доцільно зосередити увагу на найголовнішому — на творах мистецтва, які презентують певний художній стиль/напрямок; особливості художньої мови екранного мистецтва тощо.

Важливо збалансувати різні види діяльності учнів під час навчання і не перетворити курс «Мистецтво» у 9 класі в суто інформативний, без перевантажування учнів зайвою інформацією, а наповнити його завданнями художньо-практичного спрямування.

Мета базової загальної середньої освіти досягається шляхом реалізації таких **завдань загальної мистецької освіти:**

- виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток художніх інтересів, естетичних потреб;
- формування системи художніх знань, яка відображає видову специфіку і взаємодію мистецтв;
- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ;
- стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження, до діалогу;
- розвиток художніх здібностей, креативного мислення;
- формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Мистецтво відіграє важливу роль у формуванні ключових компетентностей, зокрема:

Ключова компетентність	Компоненти
1. Спілкування державною (і рідною, у разі відмінності) мовою	<p>Уміння: висловлювати свої почуття та переживання від сприймання творів мистецтва; брати участь у дискусіях, обговореннях на теми мистецтва, чітко формулювати судження щодо мистецтва і мистецьких явищ; ділитися своїми творчими ідеями, почуттями, коментувати й оцінювати власну художньо-творчу діяльність і творчість інших.</p> <p>Ставлення: усвідомлення загальнолюдських цінностей, національної самобутності через мистецтво, готовність до їх поширення.</p>
2. Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: сприймати твори мистецтва інших країн та намагатися їх інтерпретувати, використовуючи знання про культуру цих країн.</p> <p>Ставлення: пошанування культурного розмаїття, усвідомлення ширших можливостей у творчій діяльності зі знанням іноземних мов.</p>
3. атематична компетентність	<p>Уміння: аналізувати твори мистецтва, розуміти логіку художньої форми; здійснювати необхідні розрахунки для встановлення пропорцій, відтворення перспективи, створення об'ємно-просторових композицій, визначення метру, запису ритму, створення сценічних композицій (імпровізацій), різноманітних художніх продуктів із використанням медіа-, інтернет-ресурсів тощо.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку математики й мистецтва на прикладах творів різних видів мистецтва.</p>
4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях.	<p>Уміння: спостерігати, досліджувати і відтворювати в художніх образах довкілля та явища природи засобами мистецтва; використовувати нові технічні засоби для втілення художніх ідей, застосовувати знання із природничих наук (акустики, оптики, хімії тощо).</p> <p>Ставлення: розуміння гармонійної взаємодії людини і природи, сприймання довкілля як об'єкта для художньо-образної інтерпретації.</p>
5. Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: застосовувати сучасні цифрові технології для створення, презентації та популяризації художніх образів; добирати й опрацьовувати потрібну інформацію (зображення, текст, аудіо, відео) для пізнання, творення мистецтва у пошуково-дослідній і соціокультурній діяльності.</p> <p>Ставлення: усвідомлення можливостей використання сучасних цифрових технологій для художньо-творчого самовираження та віртуальних мистецьких подорожей.</p>
6. Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати власні художні інтереси та потреби; планувати й організувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва чи самовираження через мистецтво; раціонально використовувати час для задоволення культурних потреб, здобувати, опрацьовувати мистецьку інформацію.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власного рівня опанування художньої інформації, самооцінювання досягнень і помилок, готовність до пошуку нових шляхів для художньо-творчого розвитку.</p>
7. Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: критично оцінювати й інтерпретувати явища культури минулого і сучасності, розуміючи роль традицій та інновацій; працювати в команді для пошуку вирішення художньо-творчих завдань; презентувати власні твори, пропонувати ідеї, шляхи розв'язання творчих завдань, оцінювати і визначати свої сильні і слабкі сторони.</p> <p>Ставлення: ініціативність щодо участі в мистецьких заходах, прагнення до творчої самореалізації (відчуття потреби бути учасником мистецьких заходів і подій), відповідальність за особистий і колективний результат.</p>

8. Соціальна та громадянська компетентності	<p>Уміння: ефективно співпрацювати з іншими, зокрема для реалізації громадських мистецьких проєктів; творити (самостійно чи в команді) естетичне середовище.</p> <p>Ставлення: усвідомлення своєї причетності до соціокультурних і суспільних процесів, розуміння своєї національної ідентичності завдяки пізнанню українського мистецтва в контексті світового, дбайливе ставлення до народних традицій, мистецтва рідного краю, власної культури і надбань інших культур; розуміння значущості мистецтва для суспільного розвитку; гордість за здобутки українців у мистецькій діяльності.</p>
9. Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: розвивати власну емоційно-почуттєву сферу на основі сприймання мистецтва та художньо-творчої діяльності; аналізувати, інтерпретувати, давати естетичну оцінку творам різних видів мистецтва та довкілля; створювати художні образи засобами різних видів мистецтва.</p> <p>Ставлення: пропагування національної культури через власну художньо-творчу діяльність; повага і толерантне ставлення до культурного розмаїття світу; усвідомлення потреби збереження художнього надбання людства.</p>
10. Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: використовувати мистецтво для вираження власних емоцій, почуттів, переживань та корекції власного емоційного стану.</p> <p>Ставлення: розуміння гармонійної взаємодії людини і природи, сприймання довкілля як об'єкта для художньо-образної інтерпретації.</p>

На уроках мистецтва, окрім внутрішньої галузевої інтеграції, доцільно використовувати міжпредметні зв'язки й з іншими освітніми галузями: «Мова і література», «Суспільствознавство», «Технологія», «Здоров'я і фізична культура» та ін. Але головне надзавдання вчителя – створити захоплюючу емоційно піднесену атмосферу, щоб кожний урок став справжнім УРОКОМ МИСТЕЦТВА, надихав учнів на творчість поза його межами — в особистісній і соціокультурній діяльності. Години ж резервного часу можуть використовуватися на розсуд вчителя, наприклад, на тематичне узагальнення матеріалу, відвідування музеїв, виставок, театрів тощо.¹

¹ За матеріалами: URL: smmon.gov.ua/content/Новину/2017/06/12/1/9-mistecztvo-5-9.docx
 URL: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/metodichni-rekomendatsiyi-shchodo-vikladannya-pred.html>

**Календарно-тематичне планування
уроку курсу «Мистецтво» у 9 класі (35 годин)
Тема: «Мистецтво в культурі сучасності»**

№	Тема уроку	Новий матеріал для засвоєння	Практичні завдання	Твори для вивчення	Домашнє завдання
I розділ. Тема: «Стилі та напрями мистецтва (продовження)»					
1.	Мистецтво кінця XIX — початку XXI ст.	<p>Поняття: художні напрями та стилі кінця XIX — початку XXI століття.</p> <p>Теорія мистецтва для засвоєння: часові межі існування напрямів та стилів кінця XIX — початку XXI століття.</p> <p>Повторення понять: види мистецтва, стиль у мистецтві.</p>	<p>Практичне завдання № 1 <i>Повторюємо назви стилів у мистецтві минулого.</i></p> <p>Практичне завдання № 2 <i>Порівняння стилів мистецтва минулого і сучасності</i> (робота з ілюстраціями).</p> <p>Практичне завдання № 3 <i>Художні стилі, напрями, течії мистецтва кінця XIX — початку XXI століття</i> (робота з таблицею).</p> <p>Практичне завдання № 4 <i>Шедеври мистецтва XX — початку XXI ст.</i> (перегляд відео-колажу).</p> <p>Практичне завдання № 5 <i>Аналіз твору мистецтва.</i> <i>Риси живопису Е. Дега</i> (робота з ілюстрацією).</p> <p>Практичне завдання № 6 <i>Розучування і виконання пісні Н. Май «Квітуча Україна».</i></p> <p>Практичне завдання № 7 <i>Створення карти подорожі «Сторінками сучасного мистецтва».</i></p>	<p>Твір мистецтва для аналізу: Картина Е. Дега «Блакитні танцівниці», 1897 р. Пісня Н. Май «Квітуча Україна».</p> <p>Ілюстрації для перегляду: В. ван Гог. «Зоряна ніч», 1889 р. Східний фасад Лувру, Париж, Франція. Арх. К. Перро, 1667–1673 рр. Г. Мур. «Напівлежача фігура», 1951 р. Бібліотека Гейзела Каліфорнійського університету, Сан-Дієго, США. Арх. В.Л. Перейра, 1970 р. Ф. Буше. «Літня пастораль», 1749 р. Мірон. «Дискобол», V ст. до н. е. А. Муха. «Квіти», 1897 р. П. Пікассо. «Жінка, яка плаче», 1937 р.</p>	Розповідь про відкриття Е. Дега у застосуванні техніки пастелі. Створення малюнка до пісні в техніці пастель.

2.	Імпресіонізм у мистецтві сучасності	Теорія мистецтва для засвоєння: імпресіонізм, характерні особливості живопису імпресіонізму. Поняття: імпресіонізм, пленер.	Практичне завдання № 1 <i>Живопис імпресіонізму</i> (робота з ілюстрацією, аналіз твору мистецтва). Практичне завдання № 2 <i>Створення осіннього пейзажу в стилі імпресіонізм.</i> Практичне завдання № 3 <i>Порівняння характерних рис музичного твору та живопису імпресіонізму.</i> Практичне завдання № 4 <i>Аналіз твору мистецтва.</i> <i>Риси живопису О. Ренуара</i> (робота з ілюстрацією).	Твори мистецтва для аналізу: К. Моне «Враження. Схід сонця», 1872 р. Е. Дега. «Оркестр Опер», 1867–1868 рр. О. Ренуар. «Бал у Мулен де ла Галетт», 1876 р. О. Ренуар. «Портрет актриси Жанни Самарі», 1877 р. Ілюстрації для перегляду: О. Ренуар. «Гойдалка», 1876 р. А. Сіслей. «Повінь у Пор-Марлі», 1876 р. К. Моне. «Осінній ефект в Аржантеї», 1873 р. К. Моне. Автопортрет, 1886 р. К. Моне. «Темза поблизу Вестмінстера», 1871 р. К. Моне. «Соняхи», 1881 р. К. Моне. «Сутінки. Венеція», 1908 р. Е. Дега. Автопортрет, 1855 р. Е. Дега. «Зірка», 1877 р. Е. Дега. «Фальстарт», 1869–1870 рр. О. Ренуар. Автопортрет, 1876 р.	Початок роботи над електронним портфоліо про мистецтво кінця ХІХ — початку ХХІ ст. — «Живопис імпресіонізму».
----	--	--	---	---	---

3.	<p>Скульптура і театр імпресіонізму</p>	<p>Теорія мистецтва для засвоєння: характерні риси скульптури імпресіонізму, творчість видатних скульпторів імпресіонізму, характерні риси театру імпресіонізму, творчість акторів і режисерів імпресіонізму.</p> <p>Поняття: скульптура імпресіонізму, театр імпресіонізму.</p>	<p>Практичне завдання № 1 <i>Аналіз музичного та скульптурного творів імпресіонізму (К. Дебюссі «Елегія», О. Роден «Мислитель»).</i></p> <p>Практичне завдання № 2 <i>Риси скульптури О. Родена. Аналіз твору мистецтва О. Роден. «Рука Творця» (робота з ілюстраціями).</i></p> <p>Практичне завдання № 3 <i>Балет Б. Ейфмана «Роден» (перегляд відеофрагменту).</i></p> <p>Практичне завдання № 4 <i>Аналіз образу скульптури (М. Россо. «Дівчинка, яка сміється»)</i> (робота з ілюстраціями).</p> <p>Практичне завдання № 5 <i>Аналіз образу скульптури (М. Россо. «Материнство»)</i> (робота з ілюстраціями).</p> <p>Практичне завдання № 6 <i>Сюжетна розповідь про скульптуру (Е. Дега. «Маленька чотирнадцятирічна танцівниця»)</i> (робота з ілюстраціями).</p> <p>Практичне завдання № 7 <i>Перегляд фрагменту із мультимедійної виставки арт-шоу «Імпресіонізм: усі грані» («Impressionism: all the shades») та аналіз творів.</i></p>	<p>Твори мистецтва для аналізу: О. Роден. «Мислитель», 1888 р. О. Роден. «Рука Творця», 1897–1898 рр. М. Россо. «Дівчинка, яка сміється», 1906 р. М. Россо. «Материнство», 1889 р. Е. Дега. «Маленька чотирнадцятирічна танцівниця», 1878–1880 рр.</p> <p>Ілюстрації для перегляду: В. Комісаржевська в ролі Нори у спектаклі за п'єсою Г. Ібсена «Ляльковий дім»</p>	<p>Початок роботи над проектом під назвою «Імпресіонізм у мистецтві».</p>
----	--	--	--	---	---

4.	<p>Імпресіонізм у музичному мистецтві</p>	<p>Теорія мистецтва для засвоєння: досягнення музичного мистецтва імпресіонізму, характерні риси музичного мистецтва імпресіонізму, творчість К. Дебюссі, М. Равеля.</p> <p>Поняття: симфонічний ескіз, хореографічна поема.</p>	<p>Практичне завдання № 1 <i>Музичне сприймання уривка із другої частини («Гра хвиль») симфонічних ескізів «Море» К. Дебюссі — аналіз твору, створення ілюстрації до твору.</i></p> <p>Практичне завдання № 2 <i>Виконання пісні «Море, море» (слова і музика Ю. Воронюка) під фонограму.</i></p> <p>Практичне завдання № 3 <i>Музичне сприймання уривка із хореографічної поеми «Вальс» М. Равеля. Порівняння твору з вальсами Й. Штрауса.</i></p> <p>Практичне завдання № 4 <i>Малюнок до музичного твору Моріса Равеля «Гра води» (фр. Jeux d'eau), техніка — акварель «по-вологому».</i></p>	<p>Твори мистецтва для аналізу: Пісня «Море, море» (слова і музика Ю. Воронюка). «Гра хвиль» уривок із другої частини симфонічних ескізів «Море» К. Дебюссі. Уривок із хореографічної поеми «Вальс» М. Равеля. Уривок твору Моріса Равеля «Гра води» (фр. Jeux d'eau). Ілюстрації для перегляду: Дж. Генрі. «Водоспад Єллоустоун», 1895 р. К. Моне. «Бурхливе море», 1881 р. К. Моне. «Міст Чаринг-Кросс», 1899 р. К. Моне. «Тінь на морі в Пурвілі», 1882 р. К. Моне. «Ранок на морі», 1881 р.</p>	<p>Міні-твір «Враження від мистецтва імпресіонізму». Продовження роботи над проектом «Імпресіонізм у мистецтві» — музична сторінка.</p>
----	--	--	--	---	---

5.	Мистецтво постімпресіонізму	<p>Теорія мистецтва для засвоєння: характерні риси мистецтва постімпресіонізму, творчість живописців постімпресіонізму.</p> <p>Поняття: постімпресіонізм, пуантилізм.</p>	<p>Практичне завдання № 1 <i>Аналіз твору мистецтва — (індивідуальна робота з ілюстраціями)</i> Ж.-П. Сера «Недільна прогулянка на острові Гранд-Жатт», 1884–1886 рр.</p> <p>Практичне завдання № 2 <i>Аналіз живопису постімпресіонізму — (індивідуальна робота з ілюстраціями)</i> П. Сезанн. «Дівчина біля піаніно» («Увертюра до “Тангейзера”»), 1868-1869 рр.</p> <p>Практичне завдання № 3 <i>Порівняння образів музичного твору та картини живопису (індивідуальна робота) — транскрипція Ф. Ліста до увертюри Р. Вагнера (опера «Тангейзер») та картина П. Сезанна «Дівчина біля піаніно» («Увертюра до “Тангейзера”»), 1868-1869 рр.</i></p> <p>Практичне завдання № 4 <i>Аналіз картини (індивідуальна робота)</i> В. ван Гог «Зоряна ніч», 1889 р.</p> <p>Практичне завдання № 5 <i>Аналіз графічних творів (індивідуальна робота) — репродукцій робіт А. де Тулуз-Лотрека.</i></p>	<p>Твори мистецтва для аналізу: Ж.-П. Сера. «Недільна прогулянка на острові Гранд-Жатт», 1884–1886 рр. П. Сезанн. «Дівчина біля піаніно» («Увертюра до “Тангейзера”»), 1868-1869 рр. В. ван Гог. «Зоряна ніч», 1889 р. А. де Тулуз-Лотрек. Афіша виступу ірландської співачки Мей Белфорт, 1895 р. А. де Тулуз-Лотрек. Афіша виступу танцівниці Джейн Авріль в кабаре «Жарден де Парі», 1893 р.</p> <p>Ілюстрації для перегляду: Ж.-П. Сера. «Маяк в Онфлері», 1886 р. П. Сезанн. Автопортрет, 1882–1885 рр. П. Сезанн. «Натюрморт з апельсинами та яблуками», 1895-1900 рр. П. Гоген. Автопортрет, 1893 р. П. Гоген. «Сіножать у Бретані», 1888 р. П. Гоген. «Таїтянський пейзаж», 1891 р. В. ван Гог. Автопортрет, 1887 р. В. ван Гог. «Нічна тераса кафе», 1888 р.</p>	<p>Створення картини під назвою «Музика». В техніці пуантилізм. Добір музичного твору до картини. Продовження роботи над електронним портфоліо — сторінка «Художники постімпресіонізму».</p>
----	------------------------------------	---	---	---	--

6.	Стиль модерн	<p>Теорія мистецтва для засвоєння: особливості стилю модерн, характерні риси архітектури, скульптури, графіки і живопису, декоративно-ужиткового мистецтва, інтер'єру, моди модерну.</p> <p>Поняття: модерн.</p>	<p>Практичне завдання № 1 <i>Аналіз архітектурного твору мистецтва (індивідуальна робота з ілюстраціями) — фасад і фрагмент фасаду будинку Батло (Барселона, Іспанія. Арх. А. Гауді, 1904-1906 рр.).</i></p> <p>Практичне завдання № 2 <i>Архітектурний модерн (індивідуальна робота — аналіз твору). Храм Святого Сімейства, не завершений. Барселона, Іспанія. Арх. А. Гауді, 1884–1926 рр.</i></p> <p>Практичне завдання № 3 <i>Дрібна пластика модерну (індивідуальна робота з ілюстраціями) — Л.-О. Моро. «Аврора», кабінетна бронза, кін. ХІХ ст. Е. Віллані. «Метелик», кабінетна бронза, кін. ХІХ ст.</i></p> <p>Практичне завдання № 4 <i>Аналіз живописного твору — Г. Клімт. «Портрет Аделі Блох-Бауер І», 1907 р.</i></p> <p>Практичне завдання № 5 <i>Аналіз графічного твору — А. Муха. Декоративні панно із серії «Пори року», 1896-1897 рр.</i></p> <p>Практичне завдання № 6 <i>Аналіз інтер'єру модерну.</i></p> <p>Практичне завдання № 7 <i>Аналіз моделей у стилі модерн. Жіночий одяг кінця ХІХ — початку ХХ ст. Ескізи чоловічого костюма, 1913 р.</i></p>	<p>Твори мистецтва для аналізу: Фасад і фрагмент фасаду будинку Батло. Барселона, Іспанія. Арх. А. Гауді, 1904-1906 рр. Храм Святого Сімейства, не завершений. Барселона, Іспанія. Арх. А. Гауді, 1884–1926 рр. Л.-О. Моро. «Аврора», кабінетна бронза, кін. ХІХ ст. Е. Віллані. «Метелик», кабінетна бронза, кін. ХІХ ст. Г. Клімт. «Портрет Аделі Блох-Бауер І», 1907 р. А. Муха. Декоративні панно із серії «Пори року», 1896-1897 рр.</p> <p>Ілюстрації для перегляду: Портал житлового будинку. Париж, Франція. Арх. Ж. Лавіротт, скульп. Ж.-Б. Ларрив, 1899-1901 рр. Е. Галле. Ваза із зображенням бабок та метеликів, 1889 р. Е. Галле. Ваза «Троянда Франції», 1902 р. Л. Тіффані. Ваза, скло фавріль, 1897 р. Л. Тіффані. Настільна лампа «Лілії в ставку», 1900-1905 рр. Л. Тіффані. Настільна лампа «Гліцинія», 1902 р. Зразки м'яких меблів стилю модерн, поч. ХХ ст. Жіночий одяг кінця ХІХ — початку ХХ ст. Ескізи чоловічого костюма, 1913 р.</p>	<p>Дослідження етапів розвитку стилю модерн в одній із європейських країн (за вибором). Робота в групах за видами мистецтва (архітектура, скульптура, живопис, графіка і декоративне мистецтво).</p>
----	---------------------	--	--	--	--

7.	Імпресіонізм та модерн в українському мистецтві	Теорія мистецтва для засвоєння: характерні риси імпресіонізму та модерну в українському мистецтві. Поняття: імпресіонізм, модерн, їх характерні риси в українському мистецтві.	Практичне завдання № 1 <i>Аналіз живописного твору К. Костанді. «Захід», кін. XIX ст.</i> Практичне завдання № 2 <i>Малюнок до музичного твору — прелюдії №1 В. Барвінського для фортепіано. Малюнок у стилі імпресіонізм.</i> Практичне завдання № 3 <i>Архітектура українського модерну (груповою роботою з ілюстраціями, аналіз творів). «Дім невтійної вдови», Київ. Арх. Е. Брадтман, 1907–1908 рр. Полтавський краєзнавчий музей ім. В. Кричевського. Арх. В. Кричевський, 1903–1908 рр.</i> Практичне завдання № 4 <i>Скульптура українського модерну (груповою роботою з ілюстраціями, аналіз скульптурних творів).</i> Практичне завдання № 5 <i>Орнаменти українського модерну (відтворення орнаментальних мотивів українського модерну).</i>	Твори мистецтва для аналізу: О. Мурашко. «Благовіщення», 1909 р. К. Костанді. «Захід», кін. XIX ст. «Дім невтійної вдови», Київ. Арх. Е. Брадтман, 1907–1908 рр. Полтавський краєзнавчий музей ім. В. Кричевського. Арх. В. Кричевський, 1903–1908 рр. Будинок з химерами (фрагмент). Київ. Арх. В. Городецький, скульпп. Е. Саля, 1901-1903 рр. Ю. Марковський. «Фортуна», кін. XIX ст. Ілюстрації для перегляду: І. Труш. «Пейзаж з кипарисами», 1898–1902 рр. П. Війтович. Скульптура «Слава» на фронтоні Львівського оперного театру, 1899–1900 рр. О. Новаківський. «Українська мадонна», 1920 р. В. Максимович. Автопортрет, 1913 р. Орнаменти в стилі модерн. Полтавський краєзнавчий музей ім. В. Кричевського (фрагмент інтер'єру).	Інформаційний проект у вигляді презентації на тему «Імпресіонізм та модерн в українському мистецтві». Доповнення електронного портфоліо творами українських митців.
----	--	---	---	--	---

8.	<p>Сторінками стилів і напрямів мистецтва кінця XIX — початку XX ст.</p>	<p>Теорія мистецтва для засвоєння: повторення характерних рис імпресіонізму, постімпресіонізму, стилю модерн.</p> <p>Поняття: повторення засвоєних понять.</p>	<p>Практичне завдання № 1 <i>Розпізнайте репродукції творів живопису (індивідуальне завдання з ілюстраціями).</i></p> <p>Практичне завдання № 2 <i>Розпізнайте твори скульптури. Оберіть ті з них, котрі представляють мистецтво імпресіонізму (індивідуальне завдання з ілюстраціями).</i></p> <p>Практичне завдання № 3 <i>Розпізнайте за світлинами будівлі, вказавши стиль, до якого належить кожна з них (індивідуальне завдання з ілюстраціями).</i></p> <p>Практичне завдання № 4 <i>Доберіть ілюстрацію до музичного твору (індивідуальне завдання з ілюстраціями).</i></p> <p>Музична вікторина: <i>Прослухайте фрагменти музичних творів, визначте автора та назву кожної композиції.</i></p> <p>Практичне завдання № 5 <i>Розпізнайте стиль чи напрям у моді (індивідуальне завдання з ілюстраціями).</i></p> <p>Завдання на перевірку знань у парах: <i>Визначення назви стилю або напрямку мистецтва за характеристикою.</i></p>		<p>Створення кросвордів до пройдених тем. Доповнення електронного портфоліо.</p>
----	---	--	--	--	--

9.	<p>Модернізм у мистецтві ХХ ст.</p>	<p>Теорія мистецтва для засвоєння: особливості модернізму, напрями і течії архітектури модернізму. Поняття: модернізм, конструктивізм, раціоналізм, функціоналізм, ар-деко, інтернаціональний напрям, бруталізм в архітектурі, органічна архітектура.</p>	<p>Практичне завдання № 1 <i>Архітектура функціоналізму. Аналіз твору за світлиною (індивідуальний аналіз твору) — Панорамний вигляд Олімпійського стадіону в Гельсінкі, Фінляндія. Арх. Ю. Ліндгрєн, Т. Янтті, 1934–1938 рр.</i></p> <p>Практичне завдання № 2 <i>Архітектура ар-деко. Аналіз творів за світлинами (індивідуальний аналіз творів) — Ратуша Буффало, США. Арх. Дж. Вейд, Дж. Дітел, 1929–1931 рр. Крайслер білдинг у Нью-Йорку, США. Арх. У. ван Ален, 1928–1930 рр.</i></p> <p>Практичне завдання № 3 <i>Макет споруди ар-деко (індивідуальна робота — об’ємна аплікація).</i></p> <p>Практичне завдання № 4 <i>Порівняння споруд напрямів архітектурного модернізму зі спорудами стилів архітектури в мистецтві минулого (індивідуальна робота зі світлинами).</i></p>	<p>Твори мистецтва для аналізу: Панорамний вигляд Олімпійського стадіону в Гельсінкі, Фінляндія. Арх. Ю. Ліндгрєн, Т. Янтті, 1934–1938 рр. Ратуша Буффало, США. Арх. Дж. Вейд, Дж. Дітел, 1929–1931 рр. Крайслер білдинг у Нью-Йорку, США. Арх. У. ван Ален, 1928–1930 рр. Ратуша Буффало, США. Арх. Дж. Вейд, Дж. Дітел, 1929–1931 рр. Собор Паризької Богоматері, Франція. Арх. М. де Сюлі та ін. XII–XIV ст. Валдштейнський палац у Празі, Чехія. Арх. А. Спецца, Дж. П’єроні. 1624–1630 рр. Ілюстрації для перегляду: І. Глазунов. «Містерія ХХ ст.», фрагмент, 1978 р. Будинок Уряду в Мінську, Білорусь. Арх. Й. Лангбард, 1930–1934 рр. Плас Віль-Марі в Монреалі, Канада. Арх. У. Зекендорф, Б. Юймін, 1962 р. Штаб-квартира ООН у Нью-Йорку, США. Колектив авторів, 1949–1950 рр. Бібліотека Торонтського університету, Канада. Колектив авторів, 1968–1973 рр. Резиденція Кауфмана (будинок над водоспадом), Пенсильванія, США. Арх. Ф. Л. Райт, 1936–1939 рр.</p>	<p>Доповнення портфоліо шедеврами архітектури напрямів модернізму, виконання замальовки одного із шедеврів архітектури модернізму. Техніка виконання — олівець.</p>
----	--	---	--	--	---